

Tarih dersi olmayan bir okulda çok iyi tarih öğretmeni olurdunuz!

Mehmet Akşit

Amsterdam'dan Minneapolis'e uçmak üzere ağzına kadar dolu bir uçakta kalkışı bekliyorum. Yanımdaki koltuk hala boş. Bu arada uzun boylu bir adam bir aşağı bir yukarı koridorda gidip geliyor. Hostesin sürekli ikazı üzerine adam nihayet benden izin isteyerek ve homurdanarak yanımdaki koltuğa geçip oturdu. İnmemize bir kaç saat kala, adamcağız konuşmaya başladı da derdini anlayabildim. Minneapolis'de yaşıyormuş. 16. yüzyıl sanat eserleri üzerine uzmanmış. Hollanda'ya bir sanat eserini değerlendirmesi için çağrılmış. Bir kaç saat Hollanda'da kaldıktan sonra tekrar evine geri dönüyormuş. Rezervasyon hatasından dolayı adamcağızı birinci sınıf yerine turist sınıfına vermişler. Baktım canı çok sıkkın, konuyu değiştirmek için “boş zamanlarımızda da sanat ile uğraşıyorsunuzdur herhalde?” diye sordum. Adam bana dönerek, “yok hayır, vaktim olursa bağlı olduğum kilisede gönüllü olarak çalışıyorum” diye beklemediğim bir cevap verdi. Sonra heyecanlı bir şekilde Hz. İsa (as) peygamberden lafı açtı. İnancının kendini nasıl mutlu ettiğini anlatmaya başladı. Daha sonra yüzünü buruşturarak birçok kilisenin insandan oldukça uzak olduğunu ve bundan rahatsız olduğunu söyledi. Ben de Yaradan'ın bize aslında şah damarımızdan daha yakın olduğunu, İsa peygamberin fakir ve hastalara her zaman yardım ettiğini söyledim. Sözlerime destek olması için İsa peygamberimizin yaşayışından bazı örnekler verdim. Adam beni dikkatle dinledikten sonra, “sizin yorumunuz çok enteresan. Hangi kiliseye bağlısınız?” diye sordu. Ben Müslüman'ım deyince adamcağız oturduğu yerde öyle bir sıçradı ki kalp krizi geçirecek diye korktum. “Nasıl olur? Müslümanlık bir vahşet dinidir?” diye haykırdı. Kendisinin haberi

yoktu ama ben ona Kuran ayetlerinden bazı örnekler vermiştim [1].

Nasıl oluyor da kültürlü bir insan bu kadar ön yargılı davranabiliyor diye uzun uzun düşündüm. Bu soruya yanıtı kısmen de olsa Türkiye ve Hollanda arasındaki tarihsel ilişkileri bilimsel çalışmalara dayanarak çok güzel bir şekilde sunan *Topkapı ve Turkomanie* adlı kitapta buldum [2]. Bu kitabı bulabilen herkese tavsiye ederim. Kitaptan size kısa bir alıntı sunmak istiyorum:

“16., 17. ve 18. yüzyılda Türkler üzerine halkın görüşü oldukça olumsuzdu. Bu yargı objektif bilgiler yerine Hıristiyanların Müslümanlar hakkında var olan geleneksek ön yargılarından kaynaklanıyordu”.

Bu konu ile ilgili birçok kaynak gösteren yazar, 18. yüzyıl Hollandalı gezginlerden Pieter van Woensel'in eserinden de bir alıntı sunmuş: “(Türkler ile ilgili) ön yargılar yıllardır o kadar köklenmiş ki, onları söktüp atmak çok zor bir iş olarak karşımıza çıkıyor”.

Bu olumsuz yargıların tarihte gömülü kaldığını sanıyorsanız yanılıyorsunuz. Geçen gün bizim çocuğun tarih kitabı elime geçtiğinde adeta şok oldum [3]. Çeşitli konuların yanında, kitapta İslamiyet üzerine bazı bilgiler veriliyor. Dersin içeriğini inanç ve tarih üzerine bilgiler diye ikiye ayırmak mümkün. İnanç ile ilgili olarak genç beyinlere şu bilgiler yerleştirilmek isteniyor:

- İslam tek tanrıya inanılan en yeni bir dindir;
- İnanmayanların zorla Müslüman yapılması farzdır ve bu kutsal savaşa cihat denir. Ayrıca kitap cihadı farz kılan ayetler diye Kuran'dan bir kaç alıntı vermiş.

Hâlbuki tarih kitabının İslamiyet üzerine anlattıkları aşağıdaki gibi olmalıydı:

İslamiyet'e göre Allah çeşitli devirlerde değişik toplumlara doğru yolu göstermek için birçok peygamberler göndermiştir. Peygamberler dizisi ilk insan olan Adem peygamber ile başlamış ve Muhammet peygamber ile son bulmuştur. İbrahim, Musa ve İsa peygamberler de bu diziye dahildir. Ayrıca Musa, İsa ve Muhammet peygambere sırası ile Tevrat, İncil ve Kuran adlı kitaplar gönderilmiştir. İslamiyet bu açıdan kendisini evrensel ve bütünüleyici bir din olarak görmektedir [4].

Kısacası, İslamiyet tarih kitabının öğrettiği gibi tek tanrıya inanılan en yeni bir din değildir. Allah (cc) tarafından birçok peygamber aracılığı ile insanlara gönderilen dinin adıdır.

Şimdi gelelim cihat meselesine. Bence cihat üzerine verilecek dersler, yüzyıllardır Hollanda da öğretilen yanlış bilgileri [2] düzeltmek amacını taşımalıdır. Tarih kitabından aşağıdaki dersi vermesini beklerdik:

Batıda Müslüman olmayan bazı kişiler, inanmayanları zorla Müslüman yapmak için yapılan kutsal savaşa cihat diyerek İslam'ı yanlış tanıtmışlardır. Her şeyden önce Arapça bir kelime olan cihat savaş değil mücadele etmek demektir. Ayrıca, bir Müslüman'ın inanmayı zorla Müslüman yapması İslamiyet'in temeline aykırıdır. Hem Kuran ayetleri hem de Muhammet peygamberin sözleriyle bu kesin olarak sabittir. "Dinde zorlama yoktur", "Peygamber sen sadece uyarıcısın", "Sizin dininiz size, benim dinim bana" diyen ayetler bu konuda verilebilecek örneklerden bazılarıdır [5]. İslam'da savaş izini esas olarak ancak kendini savunmak için verilmiştir. Savaşmak ve öldürmek ile ilgili olan ayetler harp durumunda geçerlidir. Modern hukukta da savaşma ve öldürme izni bazı özel durumlarda bu işle görevli olan kişilere verilmiştir. Modern hukuk bu konuda Kuran'la paralellik göstermektedir [6].

Ayrıca kitap Müslümanların amaçları üzerine yarım yamalak bilgiler sunmuş. Biz kitabı yazsaydık şöyle derdik:

Müslümanların en önemli amacı Allah'a yaklaşmaktır. Bu da ancak sağlıklı bir yaşam sürmekle, bilimde ileri gitmekle, adaletli olmakla, iyilik yapmakla, affedici ve merhametli olmakla, ibadetle ve bunun gibi birçok güzel özelliklere sahip olmakla olur. Müslümanlar Kuran'ı, peygamberlerin davranışlarını ve bilgin kişilerin önerilerini takip etmekle bu amaçlarına ulaşacaklarına inanırlar.

Tarih kitabı İslam tarihini anlatırken "Tüccar olan Muhammet Yahudi ve Hıristiyanlar ile kurduğu ilişkilerden onların dinini öğrenmiştir" diye yazmış. Hâlbuki bu konuda bizim ve birçok tarihçinin görüşü ise şöyle:

Muhammet peygamber önceleri Hıristiyanlık ve Yahudilik hakkında çok az bir bilgiye sahipti. Bu dinler hakkındaki bilgileri Peygamber vahiy aracılığı ile öğrenmiştir.

Kısacası, kitabın yaptığı en az dört hata var:

1. Eğer her hangi bir din üzerine ders verilecekse, o dini ona inananların inancına uygun olacak bir şekilde anlatmak gerekir. Hıristiyanlık Müslümanların bakış açısına göre öğretilseydi kabul eder miydiniz? Eğer bu konuda bilginiz yoksa üniversitelerde çalışan İslamiyet üzerine uzman olan kişilerden yardım istersiniz, olur biter.
2. Bu ders 12-14 yaşları arasındaki çocuklara okutulduğuna göre belki de birçok Hollandalı çocuk İslamiyet ile ilgili ilk bilgileri bu kitaptan yanlış olarak öğrenecek. Bu da ön yargıları artıracak.
3. Hollanda'da bu kadar Müslüman var. Ya çocuklar bu tarih kitabının yazdığı gibi bir dine inanarak cihat etmeye kalkıştırlarsa ne olacak? Hollanda'da Müslüman çocukları terörist yapmak isteyenler varmış. Ne gerek var! Tarih kitabının yazdıklarına inanıp uygulasalar yeter!

4. Hz. Muhammet (sav) Yahudi ve Hıristiyanlar ile kurduğu ilişkilerden onların dinini öğrenmiştir diyerek Hıristiyan papazların ortaya attığı ancak birçok bilim adamının kabul etmediğı ihtilafli bir durumu sanki bir gerçekmiş gibi sunmuş. Hiç olmazsa bu durumun ihtilafli olduğunu ve Müslümanların ve birçok tarihçinin başka bir görüşü paylaştığını söylemeliydi [7].

Diyeceksiniz ki sağa sola bomba atan ve onun bunun canını haksız yere yakan ve kendine Müslüman diyenler de kim? Onlar da benzer davranışları sergileyen Hıristiyanlar ve Yahudiler gibi bir takım insanlar. Bu tarih kitabı ne işe yarıyor diye de sorabilirsiniz. Bence, olsa olsa tarih dersi olmayan bir okulda tarih dersi vermek için kullanılabilir!

Kaynaklar

- [1] Kuran: (50: 16), (5: 46)
[2] H. Theunissen, Barbaren en Ongelovingen, Turcica in Nederlanden 1500-1800, Topkapi & Turkomanie: Turks-Nederlandse Ontmoetingen sinds 1600, H. Theunissen, A. Abelmann, Wim Meulenkamp (Ed.), sayfa 37-53, De Bataafsche Leeuw, ISBN: 90.6707.241.9, 1989.
[3] Een stad van de Islam, Memo: Geschiedenis voor de Basisvorming, Deel 1, Malmberg Den Bosch, sayfa 80-91, ISBN: 90 208 1299 8, 1997
[4] Kuran: (2: 4, 136, 213), (3: 64, 65, 66, 67), (21:92)
[5] Kuran: (2: 256), (11:12), (109)
[6] K. Armstrong, Mohammed: Een westerse poging tot begrip van de Islam, Anthos Amsterdam, ISBN: 90914 0246 2, 1991

Prof. Dr. Ir. Mehmet Akşit

© 2003-2005 Mehmet Akşit. Bu yazılar ancak ticari olmamak koşulu ile kullanılabilir.